

Besluit **Accreditatiebesluit met een positief eindoordeel met beperkte geldigheidsduur voor de opleiding Bachelor in de protestantse godgeleerdheid (academisch gerichte bachelor) van de Faculteit voor protestante Godgeleerdheid Brussel**

datum	Samenvattende bevindingen en overwegingen
8 december 2015	De NVAO steunt haar inhoudelijke besluitvorming op de onderstaande elementen uit het
onderwerp	visitatierapport.
accreditatiebesluit	
(004105)	<i>Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau</i>
bijlagen	De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het beoogd eindniveau als voldoende
5	

De Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel (FPG) streeft naar een humane en geëngageerde vertolking van het Evangelie en is uitdrukkelijk gehecht aan godsdienstige verdraagzaamheid. Inhoudelijk ligt het zwaartepunt op Bijbelstudie en praktische theologie. De bacheloropleiding beoogt een evenwichtige basisopleiding in de theologie.

De commissie beschouwt het beoogde eindniveau als adequaat. De doelstellingen van bachelor beantwoorden aan de eisen van het vakgebied en van het beoogde beroepenveld. De verwarring rond algemene doelstellingen van de bachelor vraagt wel nog correctie. De profilering van de instelling is herkenbaar bij en wordt gewaardeerd door alle betrokkenen, al valt er qua promotie een grote inhaalslag te maken.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsproces

De commissie beoordeelt het onderwijsproces als onvoldoende

Het bachelorprogramma omvat 180 studiepunten en is Nederlandstalig. Alle vakken zijn verplicht en studenten schrijven een bachelorproef aan het einde. Het curriculum is coherent opgebouwd.

De faculteit kent een zeer laag aantal studenten, waardoor de hoorcolleges een sterk interactief en dialogisch karakter krijgen. De student heeft alle kans dat de docent uitvoerig op zijn vragen ingaat. Studenten waarderen deze kleinschaligheid en spreken als het ware over een familiegevoel. Keerzijde hiervan is wel dat het leren weinig sociaal kan gemaakt worden. De klassikale onderwijsvorm is ook erg traditioneel.

De opleiding kan ook in deeltijd gevolgd worden. Hierbij wordt een voor de student harmonieus programma samengesteld.

Pagina 2 van 10 **Beoordeling en toetsing**

Studenten worden vooral geëvalueerd via schriftelijke examens. In mindere mate wordt gebruik gemaakt van essays, werkstukken en presentaties. Mondelinge examens komen het minst aan bod.

Het examengebeuren is transparant. Studenten weten wat er van hen verwacht wordt en de vragen liggen in de lijn van de colleges. Soms worden vooraf proefvragen in de les besproken. Op werkstukken krijgen studenten persoonlijke feedback.

Begeleiding en ondersteuning

De FPG is gehuisvest in Etterbeek (Brussel) en uitstekend bereikbaar per openbaar vervoer. De infrastructuur is adequaat maar een opfrissing zou niet misstaan. De bibliotheek telt ruim 45.000 boeken.

Alle studenten krijgen een persoonlijke mentor toegewezen die hen begeleidt en met wie zij eventuele studieproblemen kunnen bespreken.

De commissie signaleert een aantal zwakke punten. Als voornaamste oorzaak hiervan werd het gebrek aan visie, leiding en beheer van de Faculteit als geheel genoemd. Daarnaast speelde mee dat in een onderwijsomgeving met een gering tot zeer gering aantal studenten het risico bestaat dat zij te zeer 'chairman' van het onderwijsleerproces worden, ook in inhoudelijk opzicht. Daarnaast zouden de studenten gebaat zijn met meer medestudenten als gesprekspartners.

De visitatiecommissie concludeert dat het gebrek aan visie, leiding en beheer met name de bacheloropleiding parten speelt. Het bachelorprogramma zit op zich goed in elkaar, maar de uitvoering ervan heeft een te sterk ad hoc karakter en gebeurt te weinig vanuit een vooraf opgesteld doel.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau

De commissie beoordeelt het gerealiseerde eindniveau als voldoende

De opleiding is veeleisend maar wel studeerbaar. Ongeveer 1/4 van de studenten haakt af tijdens de studie, maar dat heeft eerder met tijdsgebrek te maken. De meeste studenten werken al en hebben familiale verplichtingen. Over de slaagkansen is er te weinig statistisch bewijs voorhanden om uitspraken te doen.

Nagenoeg alle afgestudeerden gaan verder naar de master in dezelfde instelling.

Generieke kwaliteitswaarborg 4 – Opzet en organisatie van interne kwaliteitszorg

De commissie beoordeelt de opzet en organisatie als voldoende

Samenvattend stelt de commissie dat er stappen gezet zijn in de richting van een volwaardige kwaliteitszorg. Er zijn verbetermaatregelen getroffen naar aanleiding van opmerkingen van de vorige visitatiecommissie.

Eindoordeel commissie

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding Bachelor in de protestantse godgeleerdheid (academisch gerichte bachelor) niet voldoet aan alle generieke

Pagina 3 van 10 kwaliteitswaarborgen. Ze beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als positief met beperkte geldigheidsduur.

Herstelplan en aanvullende verduidelijking

Het 'Reglement tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie, instellingsreview en toets nieuwe opleiding' (13 mei 2013) van de NVAO stelt dat "Een accreditatieaanvraag die gestoeld is op een visitatierapport dat aangeeft dat de opleiding op één of meerdere opleidingsvarianten slechts voldoet aan één of twee generieke kwaliteitswaarborgen, is voorzien van een herstelplan dat betrekking heeft op de als onvoldoende beoordeelde generieke kwaliteitswaarborgen voor de betrokken opleiding(svARIANT)en." (Art. 28.§1)

De NVAO heeft vastgesteld dat de opleiding aan haar accreditatieaanvraag een herstelplan heeft toegevoegd. Conform het reglement bestuursbeginselen (Art.28.§1.) heeft de NVAO het herstelplan voorgelegd aan een beoordelingscommissie, bestaande uit: Prof. Dr. H. Witte, Xaverius Chair for spirituality and theology from ignatian perspective, Tilburg School of Catholic Theology; Prof. dr. Jan van der Watt, hoogleraar Exegese van het Nieuwe Testament en Bronteksten van het Christendom aan de Radboud Universiteit Nijmegen en Onderwijskundig lid Prof. dr. em. Monique Foket, emeritus hoogleraar pastoraaltheologie en godsdienstdidactiek aan de Université Catholique de Louvain

Op 29 september 2015 heeft de commissie haar oordeel over het herstelplan aan de NVAO doen toekomen. De commissie beoordeelt het herstelplan als toereikend en haalbaar. Zij formuleert daarbij enkele aandachtspunten en aanbevelingen. De beoordeling door de commissie van het herstelplan is als een bijlage opgenomen bij dit besluit.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van de commissie en vraagt tevens aandacht voor de overwegingen die de commissie meegeeft in haar beoordeling van het herstelplan.

Bevindingen NVAO

- Het visitatierapport is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Kader voor de opleidingsaccreditatie 2de ronde (8 februari 2013);
- De commissie heeft voor de externe beoordeling het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door de Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad (augustus 2013);
- Het visitatierapport geeft inzicht in de samenstelling van de commissie;
- Het visitatierapport bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.
- De NVAO stelt vast dat het herstelplan gemotiveerd en op navolgbare wijze door de commissie als haalbaar en toereikend is beoordeeld.

De NVAO volgt het eindoordeel van de visitatiecommissie: voldoende met beperkte geldigheidsduur.

betreffende de accreditatie van de Bachelor in de protestantse godgeleerdheid (academisch gerichte bachelor) van de Faculteit voor protestante Godgeleerdheid Brussel.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van de Codex Hoger Onderwijs, in het bijzonder de artikelen II.133-II.149, besluit de NVAO accreditatie met beperkte geldigheidsduur te verlenen aan de opleiding Bachelor in de protestantse godgeleerdheid (academisch gerichte bachelor) georganiseerd door de Faculteit voor protestante Godgeleerdheid Brussel. De opleiding wordt aangeboden te Brussel met de volgende afstudeerrichtingen: Theologie en Pastorale praktijk, Theologie en godsdienstonderwijs, Theologie en onderzoek. De kwaliteit van de opleiding voldoende met beperkte geldigheidsduur. De NVAO kent een accreditatie toe voor een periode van twee jaar.

De accreditatie met beperkte geldigheidsduur geldt van 1 oktober 2015 tot en met 30 september 2017.

Den Haag, 8 december 2015

De NVAO
Voor deze:

Dr. A.H. Flierman
(voorzitter)

Ann Demeulemeester
Vicevoorzitter

---

¹ Het ontwerp accreditatiebesluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. De instelling heeft geen opmerkingen en/of bezwaren geformuleerd op het ontwerp accreditatiebesluit.

Pagina 5 van 10 **Bijlage 1: Globale oordelen NVAO**

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het globaal oordeel van de NVAO weer, alsook het eindoordeel.

Generieke kwaliteitswaarborg

Oordeel	
1. Beoogd eindniveau	Voldoende
2. Onderwijsproces	Onvoldoende
3. Gerealiseerd eindniveau	Voldoende
4. Opzet en organisatie van interne kwaliteitszorg	Voldoende
Eindoordeel opleiding	Voldoende met beperkte geldigheidsduur

Naam instelling	Faculteit voor protestante Godgeleerdheid Brussel
Adres instelling	Bollandistenstraat 40 B-1040 BRUSSEL
Aard instelling	ambtshalve geregistreerd
Naam associatie	n.v.t.
Naam opleiding (Graad, kwalificatie, specificatie)	Bachelor in de protestantse godgeleerdheid
Niveau en oriëntatie	academisch gerichte bachelor
Bijkomende titel	-
Opleidingsvarianten: – Afstudeerrichtingen – Studietraject voor werkstudenten	– Theologie en Pastorale praktijk, Theologie en godsdienstonderwijs, Theologie en onderzoek – Niet van toepassing
Onderwijstaal	Nederlands
Vestiging(en) opleiding	Brussel
Studieomvang (in studiepunten)	180
Vervaldatum accreditatie, tijdelijke erkenning of erkenning nieuwe opleiding	30 september 2016
Academiejaar(en) waarin opleiding wordt aangeboden ²	doorlopend
(Delen van) studiegebied(en)	Godgeleerdheid, godsdienstwetenschappen, kerkelijk recht
ISCED benaming van het studiegebied	0221 Religion and theology

² Betreft het lopende academiejaar, op het ogenblik van de accreditatieaanvraag

In onderstaande leerresultaten moet 'theologie' als verstaan worden als 'christelijke theologie'.

1. Kennis van en inzicht hebben in de theologie in haar onderscheiden subdisciplines (bijbelwetenschap, geschiedenis van kerk en theologie, systematische theologie, theologische ethiek, praktische en pastoraaltheologie).
2. Kennis van en inzicht hebben in de basisbegrippen en - methodes van de theologie in haar onderscheiden methodologische invalshoeken (de systematisch-hermeneutische invalshoek; de historisch-hermeneutische invalshoek en de praktisch-hermeneutische invalshoek).
3. Kennis van en inzicht hebben in de wereldreligies en in de basisbegrippen - en methodes van de godsdienstwetenschappen.
4. Een basiskennis bezitten van inzichten en - methodes van relevante wetenschappen voor de theologie en de religiestudies.
5. Kennis van en inzicht hebben in de complexiteit van de multiculturele en multireligieuze samenleving. Inzicht en vaardigheden bezitten met betrekking tot de interreligieuze en interlevensbeschouwelijke dialoog.
6. De voortdurende wisselwerking tussen Bijbel, traditie, theologie, geloof, kerk, cultuur en maatschappij inzien en het belang ervan kunnen verwoorden.
7. Op begeleid-zelfstandige wijze relevante onderwerpen, thema's, problemen, vragen en uitspraken analyseren, in een ruimer verband van kerk en samenleving kunnen plaatsen, kritisch beoordelen, erover communiceren en reflecteren met betrekking tot zichzelf.
8. Primaire en secundaire literatuur bij voorkeur in originele talen lezen en (onder begeleiding) kunnen verwerken.
9. Op begeleid - zelfstandige wijze een onderzoeksvraag kunnen formuleren, kritisch onderzoek verrichten en dat weer geven in een tekst van beperkte omvang.
10. Een wetenschappelijk verantwoorde onderzoekshouding bezitten. Zelfstandig en in groep kunnen werken. Een verantwoordelijke rol kunnen opnemen ten aanzien van anderen en de te bekomen resultaten.

Datum validatie: 15 april 2013

Voorzitter:

- Prof. dr. em. Henk Witte, bijzonder hoogleraar op de Xaveriusleerstoel bij de Tilburg School of Catholic Theology;

Leden:

- Prof. dr. Jan van der Watt, hoogleraar Exegese van het Nieuwe Testament en Bronteksten van het Christendom aan de Radboud Universiteit Nijmegen;
- Prof. dr. em. Monique Foket, emeritus hoogleraar pastoraaltheologie en godsdienstdidactiek aan de Université catholique de Louvain (onderwijsdeskundige);
- Marjolein Klapwijk, student aan de Evangelische Theologische Faculteit te Leuven (student-lid).

De commissie werd ondersteund door Peter Daerden, secretaris.

De NVAO heeft het herstelplan van de Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid te Brussel met betrekking tot het onderwijsproces van de bacheloropleiding ter beoordeling voorgelegd aan de leden van de visitatiecommissie die in mei 2015 haar bevindingen heeft uitgebracht. Het herstelplan betreft generieke kwaliteitswaarborg 2, het onderwijsproces. De visitatiecommissie stond op het standpunt dat de bacheloropleiding op zich goed in elkaar zit, maar dat de uitvoering van het programma een te sterk ad hoc karakter krijgt en te weinig gebeurt vanuit een vooraf gesteld doel. Als voornaamste oorzaak hiervan werd het gebrek aan visie, leiding en beheer van de Faculteit als geheel genoemd. Daarnaast speelde mee dat in een onderwijsomgeving met een gering tot zeer gering aantal studenten het risico bestaat dat zij te zeer *chairman* van het onderwijsleerproces worden, ook in inhoudelijk opzicht. En verder dat zij gebaat zijn met meer medestudenten als gesprekspartners. De visitatiecommissie heeft uitdrukkelijk opgemerkt dat de onvoldoende voor de bacheloropleiding beschouwd diende te worden als een impuls tot noodzakelijke vernieuwing en haar vertrouwen uitgesproken in het personeel gezien hun geest van collegialiteit en samenwerking.

Het herstelplan van de Faculteit laat volgens de commissie zien dat de faculteit positief heeft gereageerd op het oordeel en de aanbevelingen van de visitatiecommissie. De Faculteit is zich van de problemen bewust. Zij spant zich in er iets aan te doen. Met name de benoeming van Prof. dr. J. Temmerman als Faculteitsvoorzitter per 1 oktober 2015 en de omschrijving van zijn functie (handhaving van de kwaliteit van het onderwijsproces, onderhouden en verdiepen van contacten met zusterinstellingen en ontwikkeling van een brede toekomstvisie) zijn naar het oordeel van de commissie een positief signaal. Dat geldt ook, zij het met enkele kanttekeningen, van de andere maatregelen die in het herstelplan worden genoemd. De commissie is daarom van oordeel dat de accreditatie van de bacheloropleiding kan worden verlengd.

Zoals gezegd heeft de commissie wel enkele kanttekeningen bij de voorgestelde maatregelen.

1. De commissie heeft gewezen op het risico dat studenten te zeer ook inhoudelijk *chairman* worden van het onderwijsleerproces. Dat hangt samen met het kleine aantal en met het ontbreken, in geval van sommige cursussen, van studiehandleidingen. De Faculteit wil als tegenwicht de Open Deur Dag aan het begin van een semester benutten. Doel ervan is de studenten gevoelig te maken voor de relevantie van de theologie door de behandeling van actuele thema's waarin enerzijds theologie en traditie (Bijbel), anderzijds de actuele seculiere context en wetenschapsbeoefening aan de orde komen. Naar de mening van de commissie kan dit een bijdrage leveren aan het gesignaleerde risico, maar is het mogelijk te vrijblijvend en in dat licht niet voldoende. De commissie adviseert de Faculteit voor alle cursussen, ook die van docenten die als 'vrijwilliger' worden aangetrokken, studiehandleidingen samen te stellen met een duidelijke beschrijving van doel, inhoud en opdracht(en) van de achtereenvolgende colleges en van de toetsing. Wellicht kan dit een van de prioritaire taken zijn van de Faculteitsvoorzitter op het beleidsterrein van de handhaving van de kwaliteit van het onderwijs.
2. De visitatiecommissie heeft de Faculteit aanbevolen de studenten met meer gesprekspartners in contact te brengen, bijvoorbeeld door hen elders een cursus te laten volgen. Gezien het geringe aantal studenten, van wie velen in deeltijd

studerend en van ver (Nederland) komen, is dit geen eenvoudige opgave. Volgens het herstelplan is de Faculteit van plan de horizon van studenten te verbreden door gastdocenten uit werkveld en academie in het onderwijs te betrekken. Men hoopt zo het rondcirkelen in eigen kring te verbreden en studenten te motiveren elders colleges te volgen. Naar het oordeel van de commissie kan inderdaad de horizon van studenten verbreden. Maar dan dient voorkomen te worden dat dit onderdeel van het curriculum een te vrijblijvend karakter krijgt en onvoldoende samenhang en continuïteit heeft. Het dient een integraal en getoetst onderdeel van het onderwijs te zijn. Of het studenten daadwerkelijk beweegt elders colleges te gaan volgen, is een mogelijkheid. Er is volgens de commissie meer nodig om studenten werkelijk in gesprek met andere studenten te brengen. De commissie acht de Faculteit in staat en bereid dit aandachtspunt op te pakken.

3. Het herstelplan reageert niet op alle aanbevelingen met betrekking tot GKW 2 uit het visitatierapport. De visitatiecommissie heeft er vertrouwen in dat de Faculteit in een later stadium zal agenderen wat is aanbevolen over e-learning, de psychologische drempel van de huidige infrastructuur, het bibliotheekbeleid en de professionalisering van docenten.

Conclusie

De Faculteit voor Protestantse Godgeleerdheid maakt beslist, serieus en positief werk van de manco's die in het visitatierapport met betrekking tot GKW 2 van de bacheloropleiding genoemd zijn. Daarom is de commissie van oordeel dat de accreditatie van die opleiding verlengd kan worden. De commissie realiseert zich dat de Faculteit voor belangrijke beslissingen staat. Bovendien dat de Faculteit zich bevindt in een ingewikkelde en kwetsbare situatie die mede wordt bepaald door een externe factoren als de minderheidspositie van het protestantisme in Vlaanderen, de keuze voor een meer liberaal-pluralistische oriëntatie binnen de kerken van de Reformatie, een precaire verknopping met de Franstalige faculteit voor protestantse theologie en geringe financiële mogelijkheden.

Namens de visitatiecommissie,

Prof. dr. Henk Witte